

Ο Άρχοντας των δαχτυλιδιών

T. P. P. ΤΟΛΚΙΝ (1892-1973)

Ο Άγγλος συγγραφέας Τζον Ρόναλντ Ρόιεν Τόλκιν, επινόησε την ιστορία του Άρχοντα των δαχτυλιδιών για να τη διηγηθεί στα παιδιά του. Αυτή η θαυμάσια ιστορία φέρνει στο προσκήνιο πολλά απίθανα πρόσωπα. Με τη βοήθεια του μάγου Γκάνταλφ, ο Μπίλμπο, ο Χόμπιτ, θα αρχίσει να ψάχνει για να βρει ένα δαχτυλίδι με μαγικές ιδιότητες. Πρέπει να διαβεί μυστήριους τόπους όπου τον παραμονεύουν πολλοί κίνδυνοι. Όμως ποιοι είναι οι Χόμπιτ;

Να πώς περιγράφει ο Τόλκιν το μικρό αυτό λαό...

ΟΙ ΧΟΜΠΙΤ

Οι Χόμπιτ είναι λαός ελάχιστα γνωστός μα πολύ αρχαίος, που παλιότερα ήταν περισσότεροι απ' ό,τι είναι τώρα. Αγαπούν την ειρήνη, την ηρεμία και την καλοοργανωμένη γη: μια καλοτακτοποιημένη και καλοκαλλιεργημένη περιοχή ήταν ο πιο αγαπημένος τους τόπος. Δε νιώθουν, δεν ένιωθαν κι ούτε τους άρεσαν μηχανές πιο πολύπλοκες απ' το φουσερό, το νερόμυλο ή τον αργαλειό, αν και ήταν επιδέξιοι στη χρήση των εργαλείων. Ακόμα και τα παλιά χρόνια ήταν γενικά ντροπαλοί μπροστά στους «Μεγάλους Ανθρώπους», όπως μας ονομάζουν, και τώρα μας αποφεύγουν με φόβο και είναι δύσκολο να τους βρει κανείς. Έχουν δυνατά αυτιά και ζωνρά μάτια και μολονότι έχουν την τάση να παχαίνουν και ποτέ δε βιάζονται χωρίς λόγο, είναι επιδέξιοι στις κινήσεις τους...

Το ύψος τους διαφέρει και φτάνει από 60 εκ. ως 1,20 μ. του δικού μας μέτρου. Τώρα πια σπάνια φτάνουν τα 90 εκ. και οι ίδιοι λένε πως έχουν πάρει την κάτω βόλτα κι ότι ήταν ψηλότεροι τα παλιά τα χρόνια...

Και για να μιλήσουμε για τους Χόμπιτ του Σάιρ, που ενδιαφέρουν την ιστορία μας, τον καιρό που είχαν ειρήνη και ευημερία, ήταν ένας αμέριμνος λαός. Ντύνονταν με φανταχτερά χρώματα, δείχνοντας ιδιαίτερη συμπάθεια στα κίτρινα και στα πράσινα. Αλλά σπάνια φορούσαν παπούτσια, γιατί τα πόδια τους είχαν σκληρές πατούσες και σκεπάζονταν με πυκνόσγουρες τρίχες, που έμοιαζαν πολύ με τα συνήθως καστανά μαλλιά του κεφαλιού τους. Γι' αυτό η μόνη τέχνη που ελάχιστα γνώριζαν ήταν εκείνη του παπουτσιού. Είχαν όμως μακριά κι επιδέξια δάχτυλα και μπορούσαν να κατασκευάζουν πολλά άλλα πράγματα, πολύ όμορφα και χρήσιμα. Τα πρόσωπά τους, γενικά, ήταν περισσότερο καλόγνωμα παρά όμορφα: πλατιά, με ζοηρά μάτια, κόκκινα μάγουλα και στόμα που ήταν εύκολο στο γέλιο, στο φαΐ και στο πιτό. Και στ' αλήθεια γελούσαν, έτρωγαν κι έπιναν συχνά και με όρεξη, αφού τους άρεσαν σε όλες τις περιπτώσεις τα απλοϊκά αστεία και τα έξι γεύματα τη μέρα –όταν μπορούσαν να τα έχουν. Ήταν φιλόξενοι και τρελαίνονταν για πάρτι και δώρα, που απλόχερα χάριζαν και μ' ευχαρίστηση δέχονταν.

Λεξικό

αμέριμνος: ξένοιαστος, χωρίς σκοτούρες

απλοϊκός: απλός στους τρόπους, αφελής

απλόχερα: με γενναιοδωρία

επιδέξιοι: ευέλικτοι, ικανοί

ευημερία: άνετη και πλούσια ζωή, καλοπέραση

Ασκήσεις

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

A. Κατανόηση και έρευνα

1. Αυτό το κείμενο περιέχει μερικές λέξεις που δεν τις συναντάμε πολύ συχνά.

Για κάθε μια δίνουμε τρεις διαφορετικές εξηγήσεις. Μόνο μια είναι σωστή. Ποιά είναι αυτή;

(Στην ανάγκη, ξαναδιάβασε το κείμενο ή συμβούλεψου το λεξικό για να πάρεις περισσότερες πληροφορίες)

Οι Χόμπιτ δε βιάζονται ποτέ:

- α. Δεν τρομάζουν ποτέ
- β. Δεν τους αρέσει να πιέζονται
- γ. Δεν απειλούνται ποτέ

Δεν τους άρεσαν οι πολύπλοκες μηχανές

- α. Που ήταν σύνθετες, δύσκολες να τις χειριστείς
- β. Που είχαν πολλά πλοκάμια.
- γ. Που δεν ήταν λαδωμένες.

Οι Χόμπιτ ήταν επιδέξιοι στη χρήση των εργαλείων.

- α. Μπορούσαν να βάζουν μπρος όλα τα εργαλεία
- β. Έκαναν επίδειξη με τα εργαλεία
- γ. Ήταν πολύ ικανοί να χρησιμοποιούν τα εργαλεία

Οι Χόμπιτ ήταν ένας αμέριμνος λαός

- α. Ένας λαός που είχε πολλά ζώα.
- β. Ένας λαός που δεν είχε πολλές σκοτούρες
- γ. Ένας λαός προκομμένος

Λένε ότι έχουν πάρει την κάτω βόλτα.

- α. Λένε ότι δεν έχουν πολλά κιλά
- β. Λένε ότι περπατούν στον κάτω δρόμο
- γ. Λένε ότι δεν είναι στις καλύτερες μέρες τους

Χάριζαν δώρα απλόχερα.

- α. Έδιναν δώρα χέρι με χέρι.
- β. Χάριζαν πολλά και ακριβά δώρα
- γ. Χάριζαν δώρα λίγα και φτηνά.

2. Βρες μέσα σ' αυτό το κείμενο τις λέξεις ή τις φράσεις οι οποίες δείχνουν ότι οι Χόμπιτ είναι μικροί.

3. Βρες μια φράση που δείχνει ότι:

- α. Οι Χόμπιτ είναι ένας λαός ειρηνικός
- β. Οι Χόμπιτ δεν είναι καλοί τεχνίτες
- γ. Οι Χόμπιτ φοβούνται τους ανθρώπους.
- δ. Οι Χόμπιτ είναι πάντα έτοιμοι να γλεντήσουν.

4. Ένα μέρος του σώματος των Χόμπιτ είναι πολύ διαφορετικό από ότι στους ανθρώπους. Ποιο μέρος του σώματος είναι;

- α. τα μαλλιά
- β. Τα μάτια
- γ. το πρόσωπο
- δ. τα πόδια
- ε. το στόμα
- στ. τα αυτιά

5. Βρες τέσσερα επίθετα που δηλώνουν το χαρακτήρα των Χόμπιτ.

B. Χρήση του λεξιλογίου

1. Αντικατάστησε κάθε λέξη ή ομάδα λέξεων

με πλάγια γράμματα με μια από τις λέξεις

που βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο.

Μην ξεχάσεις να κάνεις τις λέξεις, έτσι

ώστε να υπάρχει συμφωνία μεταξύ τους.

λατρεμένος	οργανωμένος	σήμερα
προτίμηση	έντονος	ξεχωριστός
κάποτε	σχεδόν ξεχασμένος	
μέρος	φορώ	

Οι Χόμπιτ είναι λαός *ελάχιστα γνωστός* μα πολύ αρχαίος, που *παλιότερα* ήταν περισσότεροι απ' ό,τι είναι *τώρα*. Μια *καλοτακτοποιημένη* και *καλοκαλλιεργημένη* περιοχή ήταν ο *πιο αγαπημένος* τους *τόπος*. *Ντόνονταν* με *φανταχτερά* χρώματα, δείχνοντας *ιδιαίτερη συμπάθεια* στα κίτρινα και στα πράσινα.

2. Παρακάτω υπάρχουν κάποιες φράσεις του κειμένου. Κάθε μια περιέχει μια λέξη με πλάγια γράμματα και συνοδεύεται από μερικές λέξεις σε παρένθεση. Για κάθε λέξη με πλάγια γράμματα, βρες και γράψε τη συνώνυμη κι ύστερα την αντίθετη.

α. Ένας *αρχαίος* λαός

(φιλικός, παλιός, βάρβαρος, νέος, περίεργος, φιλόξενος, εχθρικός)

β. Οι *πολύπλοκες* μηχανές

(κανονικές, ψηλές, αποτελεσματικές, σύνθετες, εύθραυστες, αθόρυβες, απλές)

γ. Η *ευημερία* ενός λαού

(καλοπέραση, σοφία, υπερηφάνεια, φτώχεια, επιθετικότητα, εχθρότητα, ευθυμία)

δ. Πρόσωπα *καλόγνωμα*

(μελαχρινά, κουρασμένα, συμπαθητικά, στρογγυλά, αντιπαθητικά, τετράγωνα, θλιμμένα)

ε. Δέχονταν δώρα μ' *ευχαρίστηση*

(συχνότητα, χαρά, ηρεμία, λύπη, καθυστέρηση, σιγουριά, αναμονή)

3. Αν οι Χόμπιτ άλλαζαν, θα άλλαζαν και τα σάντουιτς! Συμπλήρωσε αυτό το μικρό κείμενο για να περιγράψεις το μέγεθος χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λίστες.

Τα σάντουιτς ..... κάπου ..... Σήμερα το .....
τους καμιά φορά φτάνει τα ....., αλλά θέλουν να τα .....
γιατί νωρίτερα ήταν πιο .....

1 .έχουν μήκος	2. 150 με 200 γραμμάρια	3 .τιμή	4. 8 ευρώ	5. λεπτύνουν	6. φτηνά
ζυγίζουν	15 με 20 εκατοστά	βάρος	25 εκατοστά	μικρύνουν	μεγάλα
κοστίζουν	4 με 6 ευρώ	μέγεθος	300 γραμμάρια	ακριβύνουν	χοντρά

- Κάνε το ίδιο με το βάρος κι ύστερα με την τιμή των σάντουιτς.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

1. «Και στ' αλήθεια γελούσαν, έτρωγαν κι έπιναν συχνά και με όρεξη.»

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί επιρρήματα για να περιγράψει πώς οι Χόμπιτ γελούν, τρών και πίνουν.

Όλες οι παρακάτω λέξεις χρησιμοποιούνται μέσα στο κείμενο. Ανάμεσά τους βρίσκονται εφτά επιρρήματα. Κύκλωσε τα.

σπάνια – χρήση – μαλλιά – ιδιαίτερη – συχνά – ελάχιστα – αρχαίος – περισσότερο – γενικά – ευχαρίστηση – παλιότερα – κανείς – μας – απλόχερα.

αργά   ξαφνικά   απαλά

ανάσκελα   προσεκτικά   συνεχώς

αλάνθαστα   επικίνδυνα

2. Συμπλήρωσε τις ακόλουθες προτάσεις με ένα επίρρημα από αυτά που βρίσκονται μέσα στο πλαίσιο.

Αργά,απαλά ,ξαφνικά,

ανάσκελα,προσεκτικά,συνεχώς,

αλάνθαστα,επικίνδυνα

α. Το τρένο κυλούσε τόσο ..... που θα μπορούσες να το ακολουθήσεις με τα πόδια.

β. Η Έφη οδηγάει ....., γιατί ο δρόμος γλιστράει .....

γ. Η σκάλα υποχώρησε ..... και ο φτωχός εργάτης έπεσε..... κάτω.

δ. Η αδελφή μου παίρνει ..... μαθήματα για να μπορεί να μιλά ..... αγγλικά.

ε. Ο Νίκος μάζευε τα αυγά και τα άφηνε ..... μέσα στο καλάθι του.

3. Μιλά με ευγένεια   →   Μιλά ευγενικά.

Με τον ίδιο τρόπο άλλαξε τις παρακάτω προτάσεις:

α. Ακούγαμε τη διάλεξη με προσοχή.

.....

β. Ζητάει ό,τι του ανήκει με πείσμα.

.....

γ. Η πόρτα έκλεισε πίσω του με δύναμη.

.....

δ. Έκανε το σταυρό του και φίλησε την εικόνα του Αγίου με ευλάβεια.

.....

ε. Η μάνα αγκάλιασε το μωρό της με τρυφερότητα.

.....

4. Ένας αρχάριος συγγραφέας χρησιμοποιεί *αδέξια* τα επιρρήματα και κάνει *συχνά* λάθη. Διάβασε *προσεκτικά* το κείμενο και αντίγραψε το διορθώνοντας *επιμελώς* τα λάθη του. Προσοχή!

Μερικές φράσεις είναι *ήδη* γραμμένες *τέλεια*! Να εργαστείς *έξυπνα* και να χρησιμοποιήσεις *μόνο* τα επιρρήματα που είναι μέσα σ' αυτή την οδηγία.

Ο Μιχάλης θέλει να μάθει *γενικά* το σκι. Παίρνει *βιαστικά* μαθήματα από ένα δάσκαλο. Παρακολουθεί *αφηρημένα* τις συμβουλές του. Έχει πέσει *βαριά* πολλές φορές, γιατί κάνει ακόμα *γενναία* σκι. Κάνει *γρήγορα* προόδους. Το βράδυ τακτοποιεί *βασικά* τα άρβυλα του σκι. Προπονείται *ήσυχα* το πρωί, γιατί έχει οργανωθεί *βιαστικά* για να μπορεί να ξεκουράζεται το απόγευμα. Όταν τελειώνει τα μαθήματα *ρίχνεται* *θαρραλέα* σε πιο δύσκολες διαδρομές για να κάνει σκι.

5. Αντίγραψε το ακόλουθο απόσπασμα αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις με τις λέξεις που βρίσκονται στο διπλανό κατάλογο. Πρέπει να τις χρησιμοποιήσεις όλες.

Ακόμα και τα παλιά χρόνια ήταν γενικά ντροπαλοί μπροστά στους «Μεγάλους Ανθρώπους», όπως μας ονομάζουν, και τώρα μας αποφεύγουν με φόβο και είναι δύσκολο να τους βρει κανείς. Έχουν δυνατά αυτιά και ζωηρά μάτια και μολονότι έχουν την τάση να παχαίνουν και ποτέ δε βιάζονται χωρίς λόγο, είναι επιδέξιοι στις κινήσεις τους...

καθώς	αποκαλούν	εσέλκτοι
τρώμο	αστραφερά	ατία
κίνων γρήγορα		ανακαλύψει

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΓΡΑΨΙΜΟ

1. Στη χώρα των Χόμπιτ δεν υπάρχουν παπουτσήδες, γιατί δεν φορούν ποτέ παπούτσια.

Στη χώρα των Χόρστμολς, τα σπίτια έχουν πόρτες δέκα μέτρα ύψος και οι παπουτσήδες πουλούν έξι-έξι τα παπούτσια. Όμως δεν υπάρχουν ούτε γιατροί, ούτε σχολεία, ούτε αυτοκίνητα. Πώς να ήταν άραγε οι Χόρστμολς; Πώς τους φαντάζεσαι;

2. Ένας Χόμπιτ έρχεται στο σπίτι σου για να περάσει δύο μέρες. Πώς θα οργανώσεις τη διαμονή του για να του είναι ευχάριστη και για να τον κάνεις να θέλει να ξαναρθεί; Μην ξεχνάς ότι οι Χόμπιτ φοβούνται τους ανθρώπους!

3. Το δάσος που στεγάζει τον κόσμο των Χόμπιτ απειλείται. Γράφουμε ένα γράμμα στον υπουργό Περιβάλλοντος για να αποτρέψουμε την καταστροφή του. Παρακάτω υπάρχει το γράμμα όπως το γράψαμε πρόχειρα. Για να εισακούσει το αίτημά μας ο υπουργός, πρέπει να το ξαναγράψεις αντικαθιστώντας τις λέξεις ή τις ομάδες λέξεων που έχουν πλάγια γράμματα με πιο κατάλληλες λέξεις.

Κύριε Υπουργέ,

Έμαθα με *ανησυχία* ότι *σε λίγο* θα κόψουν το δάσος του Μπερνίς για να *φτιάξουν* ένα χωριό διακοπών. Πρέπει να *σταματήσετε* τα σχέδια αυτά αμέσως, γιατί μέσα σ' αυτό το δάσος ζει η φυλή των Χόμπιτ. Οι Χόμπιτ είναι *αγαπημένα*, ευγενικά και άκακα όντα. *Αγαπούν* τη φύση και παρ' ότι δεν τους βλέπουμε ποτέ να περπατούν στο δάσος, ξέρουμε ότι η *ύπαρξή* τους είναι πολύ *χρήσιμη* για την περιοχή. Σας *ζητώ* να δώσετε εντολές για να μην υποχρεώσουν τους Χόμπιτ να *φύγουν*.

4. Επιστράτευσε τη φαντασία σου για να απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα μέσα σε λίγες γραμμές:

α. Αν υποθέσουμε ότι οι Χόμπιτ ζούσαν στην Ελλάδα, σε ποιο μέρος θα βρισκόταν

το καταφύγιό τους και πώς θα ήταν αυτό;

β. Τι θα έκανες για να συναντήσεις τους Χόμπιτ;

γ. Περπατώντας μέσα σ' ένα δάσος βρίσκεις έναν Χόμπιτ τραυματισμένο. Τι θα κάνεις;

δ. Θα ήθελες να ζούσες στη χώρα των Χόμπιτ; Γιατί;

Απαντήσεις

A. Λεξιλόγιο

1. β, α, γ, β, γ, β

2. Ήταν γενικά ντροπαλοί μπροστά στους «Μεγάλους Ανθρώπους»,

Το ύψος τους φτάνει από 60 εκ. ως 1,20 μ. του δικού μας μέτρου. Σπάνια φτάνουν τα 90 εκ.

3. α. Αγαπούν την ειρήνη, την ηρεμία.

β. Δε νιώθουν τις μηχανές.

γ. Μας αποφεύγουν με φόβο.

δ. Το στόμα ήταν εύκολο στο γέλιο, στο φαΐ και στο πιωτό.

4. Τα πόδια.

5. επιδέξιος, ντροπαλός, αμέριμος, φιλόξενος.

B. Χρήση του λεξιλογίου

- Οι Χόμπιτ είναι λαός σχεδόν ξεχασμένος μα πολύ αρχαίος, που κάποτε ήταν περισσότερο απ' ό,τι είναι σήμερα. Μια καλά οργανωμένη και καλοκαλλιεργημένη περιοχή ήταν το πιο λατρεμένο τους μέρος. Φορούσαν έντονα χρώματα, δείχνοντας ξεχωριστή προτίμηση στα κίτρινα και στα πράσινα.

2. αρχαίος: παλιός, νέος · πολύπλοκες: σύνθετες, απλές ·

ευημερία: καλοπέραση, φτώχεια · ευχαρίστηση: χαρά, λύπη.

3. μέγεθος, βάρος, τιμή.

Τα σάντουιτς (έχουν μήκος, ζυγίζουν, κοστίζουν) κάπου (15 με 20 εκ., 150 με 200 γραμμ., 4 με 6 ευρώ).

Σήμερα (το μέγεθος, το βάρος, η τιμή) καμιά φορά φτάνουν (τα 25 εκ., 300 γρ., 8 ευρώ), αλλά θέλουν να τα (μικρύνουν, λεπτύνουν, ακριβύνουν) γιατί νωρίτερα ήταν πιο (μεγάλα, χοντρά, φτηνά).

Συντακτικές δομές

1. σπάνια, συχνά, ελάχιστα, περισσότερο, γενικά, παλιότερα, απλόχερα.
2. Η διόρθωση είναι προφανής.
3. προσεκτικά, ευγενικά, δυνατά, ανενόχλητα, τρυφερά.
4. τέλεια - συχνά - προσεκτικά - ήδη - αδέξια - κανονικά - μόνο - συστηματικά.
5. Ακόμα και τα παλιά χρόνια ήταν γενικά ντροπαλοί μπροστά στους «Μεγάλους Ανθρώπους», καθώς μας αποκαλούν, και τώρα μας αποφεύγουν με τρόμο και είναι δύσκολο να τους ανακαλύψει κανείς. Έχουν δυνατά αυτιά και αστραφτερά μάτια και μολονότι έχουν την τάση να παχαίνουν και ποτέ δε κάνουν γρήγορα χωρίς αιτία, είναι ευέλικτοι στις κινήσεις τους...